

De Deense roodzwenkgreens geven een sterke associatie met duurzaam golfbaanonderhoud. Regelmatig lezen we berichten lezen dat golf- en greenbobo's zijn gaan kijken in dit duurzaamheidswal-halla. De werkgroep Duurzaam Golfbaan Beheer koos er al in 2006 voor om ook in Nederland met roodzwenkgras aan de slag te gaan. Over de wijze waarop dit gebeurde was in de markt de nodige kritiek te horen. Het zou allemaal wat meer in de openheid kunnen. Wellicht mede onder invloed van deze kritiek heeft de werkgroep besloten naar buiten te treden.

Auteur: Broer de Boer

Een geheim ontrafeld !

Werkgroep Duurzaam Golfbaan Beheer gaat verbredingsfase in

De werkgroep 'Duurzaam Golfbaan Beheer' (DGB) richt zich intensief op het gebruik van roodzwenk op Nederlandse golfbanen en niet, zoals de naam doet vermoeden, op andere duurzaamheidsaspecten, zoals bijvoorbeeld energiezuinige fairwaymaaiers. "Nog niet", zegt voorzitter en initiatiefnemer Maarten van Ede. "En hoewel we weinig naar buiten treden, vormen we ook geen geheim genootschap."

Tijdens de Barenbrug Golfdag heb ik als redacteur van Greenkeeper voormalig NGF-bestuurslid Maarten Van Ede aan de jas getrokken en gevraagd wat meer opening van zaken te geven. Dat resulteerde in een gesprek met van Ede, Flip Wirth (manager Koninklijke Haagsche Golf & Country Club en tevens lid van NGF Commissie Greenkeeping) en hoofdgreenkeeper Jan Buman (Golfclub Almeerderhout).

Duurzaam beheer

De werkgroep, bestaande uit de hoofdgreenkeepers van zes golfbanen en daarnaast Flip Wirth en de adviseurs Arthur Wolleswinkel van Barenbrug en Jeff Collinge ging in 2006 van start. Het doel is een databank creëren over het duurzaam beheer van golfbanen. De zes golfbanen committeerden zich om minimaal vijf jaar aan het project deel te nemen. Niet idealisme vormde de drijfveer, maar het besef dat wetgeving in de toekomst steeds meer beperkingen gaat opleggen bij het gebruik van beregeningswater, voedingsmiddelen en chemicaliën op golfbanen. Centraal in de doelstelling van de werkgroep DGB staat: 'optimalisering van de speelkwaliteit van de golfbaan, in harmonie met de natuurlijke omgeving onder goed economisch en maatschappelijk verantwoord beheer.' 2009 is al het derde jaar dat men gegevens verzamelt. Dat gebeurt op een praktische en werkbare manier.

Maar wat doet men met al die gegevens, de kennis en het praktijkonderzoek die ze volgens een afgesproken protocol vastleggen?

Afgeschermd website

Op elk van de zes betrokken golfbanen verricht men metingen op drie verschillende greens. Dat zijn greens die al tijdens de start van het project zijn geselecteerd: een goede green, een gemiddelde green en een slechte green. In een aantal greens zijn onder meer ook dataloggers ingebracht die de bodemtemperatuur registreren. Voor het eerst gunt Jan Buman een redacteur een blik op het afgeschermd gedeelte van de gezamenlijke website. Daar is alle informatie over de 18 holes te vinden. Het duizelt me als ik zie welke gegevens worden bijgehouden, maar na enige toelichting blijkt dat best mee te vallen. Wekelijks brengen de zes deelnemers hun gegevens in omtrent onderhoud, bodemcondities

De Cleggmeter van het STRI, gebruikt op de zes banen, wordt uitgepakt voor gebruik.

en weersomstandigheden. Er zijn ook cijfers die men vrijwel gelijktijdig vastlegt en noteert. Dat kan wekelijks, maandelijks of zelfs jaarlijks zijn. Een greep uit de lijst van bijgehouden gegeven betreft: de percentages roodzwenk/struisgras/straatgras, het aantal maaibeurten, de beluchtingswijze, de hoeveelheid zaaizaad bij doorzaaien, de bemesting, vochtmetingen op verschillende diepten en stimpmetingsresultaten. Maarten van Ede: "Elk van de zes golfbanen kan gewoon zijn een eigen koers qua beheer blijven volgen. Dat moet ook wel, want de golfbanen liggen wijd verspreid over het land en zijn gesitueerd op een verschillende ondergrond. Zo heeft Almeerderhout te maken met USGA-type greens (grindlaag) en zitten andere banen op zand of klei. Dit vergt een andere onderhoudsbenadering met specifieke beheersmaatregelen. Flip Wirth legt uit dat men vanuit de gegevensverzameling ook buitengewoon praktisch werkt: "Aanvankelijk bepaalden we iedere maand aan de hand van vijftien digitale foto's op elke green de grassamenstelling. Dat doen we met het door Jeff Collinge ontwikkelde apparaat, de Digidet, een frame met pennen. Deze pennen wijzen de sprietten aan die we tellen om de grassoortensamenstelling te bepalen. Na een aantal keren fotograferen en tellen kwamen we tot de conclusie dat de samenstelling van maand tot maand

slechts weinig verschilde. We zijn ertoe overgegaan de telling slechts éénmaal per green per jaar uit te voeren op basis van tien digitale foto's. Het extra werk woog niet op tegen de extra nauwkeurigheid die we kregen. Het vaststellen van de grassamenstelling werkt nu super eenvoudig en zeer nauwkeurig."

V.l.n.r. Maarten van Ede, Flip Wirth, Jan Buman.

"Bij de gegevensverzameling werkt men buitengewoon praktisch"

Tendensen

Op basis van de database is het toch nog te vroeg om opzienbarende conclusies te trekken. De werkgroepleden schuifelen wat onrustig heen en weer als ik naar de tendensen vraag. Maarten van Ede: "De werkgroepleden kunnen alleen voor hun eigen baan spreken en daar zijn ze ook vrij in. Maar er zijn wel twee vrij sterke aanwijzingen die we kwijt kunnen. De eerste is dat je met roodzwenk op de greens inderdaad met 50-100 kilo zuivere stikstof toe kunt; de tweede is dat je bij het doorzaaien van roodzwenk dezelfde hoeveelheid graszaad moet gebruiken als bij inzaaien. Die laatste conclusie neemt vooral Almeerderhout voor haar rekening. Ook het STRI is ook geïnteresseerd in ons project. De NGF heeft Stephen Baker, senior researcher bij het STRI, opdracht gegeven om over onze schouders mee te kijken. Vanuit een wetenschappelijke aanpak zal hij onze gegevens gaan verwerken en de resultaten rapporteren aan de NGF. Maar misschien wel het allerbelangrijkste is, dat we binnen de werkgroep geleerd hebben georganiseerd met elkaar te werken."

De Digidet, ontworpen door Jeff Collinge in gebruik bij het maken van digitale opnamen.

Om tot de grassamenstelling te tellen na vergroting op het scherm alleen de sprietjes die de pennetjes aanwijzen.

Flip Wirth: "binnen de werkgroep roepen wij altijd naar elkaar 'Meten is Weten'. Dat zou iedere hoofdgreenkeeper moeten doen. Wat wij daar als werkgroep aan toevoegen is extra uniformiteit in de manier waarop metingen worden uitgevoerd. Dit is van het grootste belang om naderhand vast te kunnen stellen of een aanpak succesvol is geweest."

Van Ede wil daar nog een kritische noot richting leveranciers aan toevoegen: "Leveranciers met mooie blauwe ogen - sommigen noemen zich nota bene onafhankelijke adviseur - schrijven dure producten voor zonder dat de werking ervan wetenschappelijk bewezen is en ze zouden op grond van de verzamelde gegevens en de kennis van een goed georganiseerde hoofdgreenkeeper veel beter van replek gediend kunnen worden."

Verbreiding

"Nog te vroeg om opzienbarende conclusies te trekken"

"De tijd is nu rijp voor andere banen om aan dit project deel te gaan nemen", zegt Van Ede. "We hebben bij de start van ons project bewust gekozen voor een geografische spreiding van de deelnemende banen over het land. In de verbredingsfase zullen ze leidend zijn met als bedoeling op regionaal niveau met elkaar aan de slag te gaan. Men kan dan gebruik maken van een openbaar gedeelte van de site, waar veel publica-

ties staan, algemene zaken en praktisch tips over roodzwenk, maar ook de protocollen waarmee wij nu werken bij het monitoren en de lijst van benodigheden."

Wat benodigheden betreft gaat het om middelen die eigenlijk op elke golfbaan thuishoren. Jan Buman benoemt ze: "Het gaat om een goed weerstation, een stimpmeter, een Theta Probe ML, een Clegg meter voor impactmetingen, een set infiltratieringen en een digitale camera met het Digidet frame voor de grastellingen. Meedoen aan het DGB-project vergt een relatief kleine investering. Maar helaas kijkt het management van een golfbaan vaak eerst naar de kosten, terwijl ze beter kunnen kijken wat het op lange termijn oplevert."

Anonimiteit

Flip Wirth is binnen de werkgroep verantwoordelijk geweest voor het ontwikkelen van de besloten website van de DGB. Hij zegt over de verbredingsfase: "We wilden het systeem van gegevensverzameling en gebruik van een webapplicatie eerst goed op de rails hebben. Ons systeem werkt, de kinderziekten zijn eruit en we staan nu aan de vooravond om het stokje door te geven aan lokale groepen. Eigenlijk zijn er maar weinig eisen om mee te doen. De belangrijkste eis is: toetredende deelnemers mogen er geen illegale werkwijzen op na houden ten aanzien van de chemie en moeten zich voor vijf jaar aan het geheel committeren. Meedoen blijft qua gegevens wel een zaak van anonimiteit. Uit commercieel oogpunt kunnen banen het zich niet

permitteren om negatief in het nieuws te komen. Deelname vergt wel degelijk tijd en er kan ook gauw iets misgaan, we dragen elkaar daarbij. Maar het luistert ook nauw: één keer een verkeerde dressing met 'fout' zand en je bent weer helemaal terug bij af en je hebt maar weinig meer aan de verzamelde gegevens. DGB is ook een manier van werken, uitwisselen van informatie en het voeren van discussies over de toepassing en onderhoud van roodzwenk op je baan."

Betrokkenheid

De Drentsche Golf & Country Club bij Zeijerveen, een van de zes d

De structuur van de informatieverzameling is dus goed vastgelegd en werkt vooral praktisch en heeft geen wetenschappelijk insteek. Jan Buman: "Zonder al te veel tijdsbeslag kunnen greenkeepers ermee werken, terwijl wetenschappers straks toch iets met de cijfers kunnen doen. Ik vind het heel gunstig dat het STRI over onze schouders meekijkt en ook zorgt voor een soort certificering van de manier waarop we onze gegevens vastleggen. Voor mezelf is het belangrijk om zoveel mogelijk bij de metingen betrokken te blijven, maar schakel daarbij wel mijn medewerkers in om ze bij het project te betrekken. De communicatie richting management, leden en gasten over hetgeen er op de baan gebeurt is ook belangrijk. Eigenlijk is de externe ondersteuning die we binnen onze werkgroep hebben puur praktisch gericht en afkomstig vanuit het bedrijfsleven van de branche zelf. We nodigen regelmatig deskundigen uit om over bepaalde onderwerpen te komen spreken."

Maarten van Ede vult aan: "Wij zijn dus geen club die experimenten doet, zoals je dat in Denemarken wel ziet met roodzwenk. Daar heeft men vaak verschillende plots van roodzwenk naast elkaar liggen. Hier werken we anders. Wanneer er een nieuw roodzwenk ras beschikbaar komt, zal een werkgroep lid daarnaar informeren bij de leverancier en al dan niet besluiten met dit ras door te zaaien. Zoiets leggen we wel

Deelnemers van de werkgroep.

vast, maar de effecten zien we later vanzelf."

Cleggmeter

De DGB gelooft niet in het neerleggen van een aantal proefveldjes; dit vindt men te weinig resultaatgericht. Maar men volgt wel degelijk de innovaties in de branche. Op verzoek van de het STRI heeft de NGF gezorgd voor een zogenaamde Cleggmeter. Deze is min of meer vergelijkbaar met de Thumper die door de R & A en in de VS wordt gebruikt. De Cleggmeter wordt gebruikt om informatie te geven over de hardheid van de green in relatie tot de hoeveelheid backspin van de golfbal op de green. Dit door het STRI geadviseerde apparaat zal door de zes golfbanen van de werkgroep worden ingezet volgens een nog op te stellen protocol," zegt Flip Wirth.

"Niet afhankelijk zijn van de grillen van de baancommissieleden, die slechts enkele jaren blijven"

Lange termijn visie

Bij duurzaam golfbaanbeheer hoort een lange termijn visie. Maarten van Ede: "Greenkeeping is een beroep, een specialisme. Professioneel werken vergt een lange adem waarbij je niet afhankelijk zou moeten zijn van de grillen van de baancommissieleden, die slechts enkele jaren blijven. De houdbaarheidsdatum van je beheersplan moet dus die van de baancommissaris overschrijden. Met Duurzaam Golfbaan Beheer beogen we ook dat we golfbanen een bijdrage leveren om het beleid en de doelstellingen op korte en lange termijn voor iedereen te formuleren en duidelijker te maken. Door de wetgeving zullen we gedwongen worden de lat wat duurzaamheid betreft wat hoger te leggen. Dit heeft een heel ander niveau dan bijvoorbeeld Committed to Green, we zien dat als complementair. Duurzaamheid geldt voor de gehele baan, maar manifesteert zich het meest op het speelgedeelte en met name op de greens. Hier zijn bijzondere omstandigheden aan de orde.

Deelnemende Golfbanen werkgroep DGB

- Golfclub Almeerderhout
- Koninklijke Haagsche Golf & Country Club,
- Golfbaan Princenbosch
- Drentsche Golf & Country Club
- Amsterdamse Golfclub
- Golfclub 't Zelle